

Приет на Департаментен съвет на 18 юни 2026/Протокол 4
Утвърден от Факултетен съвет на 14 юли 2026/ Протокол 8

АКАДЕМИЧЕН СТАНДАРТ ЗА УЧЕБНА ДИСЦИПЛИНА

ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЦИПЛИНАТА „БЪЛГАРСКИ ЕЗИК“

1. Цел на обучението по дисциплината

Да се формира комуникативна компетентност по български език за общи и професионални медицински цели в мултикултурна клинична среда. Програмата по езиково обучение да е съобразена с подготовката на медицински специалисти. Трябва да се разбират основни принципи на здравеопазването и ролята на медицинската сестра, като се развиват комуникационни умения с пациенти и колеги. Спазване на етични и професионални стандарти в езиковата практика и в клинична среда. Тази цел е в колаборация с мисията и концепцията на университета за провеждане *„на държавната политика за развитието на висшето медицинско образование и медицинската наука“*.

2. Учебно съдържание на дисциплината

У П Р А Ж Н Е Н И Я – ТЕЗИСИ

Първи семестър

Упражнение №1 – 2 часа. Българската азбука. Кирилицата – характеристика и особености. Звукове и букви. Печатни и ръкописни букви. Гласни и съгласни звукове. Дифтонги. Произношение.

Упражнение №2 – 2 часа. Запознаване и представяне (Как се казваш?/Как се казвате?). Лични местоимения – именителен падеж.

Упражнение №3 – 2 часа. Сегашно време на глагола *съм*. Минало и бъдеще време. Конструирание на положителни и отрицателни изречения. Въпросителни изречения с частицата *ли*. Създаване на диалози за запознаване и представяне.

Упражнение №4 – 2 часа. Поздрави и учтиви изрази. Обръщения и общоприети съкращения. Звателен падеж на някои съществителни имена. Въпросът *Как си?/Как сте?* Създаване на кратък наративен текст за представяне.

Упражнение №5 – 2 часа. В университета. Държави, националности, професии. Изречения с въпросителните думи: *кой, какъв, къде, какво, откъде*. Съществителни имена за националности и професии. Сегашно време на глагола следвам. Показателни местоимения.

Упражнение №6 – 2 часа. Сегашно време на глаголите от първо, второ и трето спрежение. Изграждане на текстове, свързани с ежедневието на студентите.

Упражнение №7 – 2 часа. Предмети от ежедневието. Съществително име – род и число. Употреба на съществителните имена в единствено и множествено число в диалози. Числителни бройни имена от 1 до 100. Бройна форма на съществителните имена. Мъжколична форма на числителните бройни имена. Употреба на числителните бройни имена.

Упражнение № 8 – 2 часа. Моят апартамент. Членуване на съществителните имена. Пространствени предлози. Употреба на някои наречия.

Упражнение № 9 – 2 часа. Пътуване. Безлична употреба на глаголите *имам/нямam*. Създаване на диалози, свързани с употребата на пространствени предлози и членувани форми на съществителните имена.

Упражнение № 10 – 2 часа. Аз и другите. Лични местоимения – винителен и дателен падеж. Употреба на пълни и кратки падежни форми в наративни текстове и диалози.

Упражнение № 11 – 2 часа. Външност и характер. Прилагателни имена – съгласуване, членуване, степенуване. Цветове. Синоними и антоними.

Упражнение № 12 – 2 часа. Свободно време и интереси. Глаголи и предлози за движение. Употреба в текстове, свързани с ежедневието на студентите.

Упражнение № 13 – 2 часа. Преговор и обобщение.

Упражнение № 14 – 2 часа. Подготовка за семестриален тест.

Упражнение № 15 – 2 часа. Семестриален тест

Втори семестър

Упражнение № 16 – 2 часа. Семейство. Притежателни местоимения – кратки и пълни форми. Създаване на наративен текст, свързан със семейството. Употреба на притежателни местоимения в текст.

Упражнение № 17 – 2 часа. Време (Колко е часът?/В колко часа?/Колко часа?). Дните на седмицата, месеците, сезоните. Числителни редни имена – род, число, членуване.

Упражнение № 18 – 2 часа. На гости. Вид на глагола. Ключови думи и изрази за „разпознаване“ на вида на глагола.

Упражнение № 19 – 2 часа. Ваканция и пътуване. Бъдеще време на глаголите от несвършен вид – положителна, отрицателна и въпросителна форма. Употреба в диалози и наративни текстове.

Упражнение № 20 – 2 часа. В аптеката. Образоване и употреба на глаголи от свършен и от несвършен вид.

Упражнение № 21 – 2 часа. Употреба на да-конструкции с глаголи от свършен и от несвършен вид.

Упражнение № 22 – 2 часа. Значение на профилактичните прегледи. Разговор. Повелително наклонение. Образоване на повелителни форми на глаголи от свършен и от несвършен вид.

Упражнение № 23 – 2 часа. Преглед на пациент. Упражнение с повелителни глаголни форми.

Упражнение № 24 – 2 часа. Здравни проблеми. Бъдеще време с глаголи от свършен вид.

Упражнение № 25 – 2 часа. Стрес и натоварване в работата на медицинската сестра. Употреба на наречия – изграждане на диалог.

Упражнение № 26 – 2 часа. Части на човешкото тяло. Съществителни, прилагателни и числителни имена – обобщение.

Упражнение № 27 – 2 часа. Преговор и обобщение.

Упражнение № 28 – 2 часа. Подготовка за семестриален тест.

Упражнение № 29 – 2 часа. Семестриален тест.

Упражнение № 30 – 2 часа. Анализ на резултатите от семестриалния тест.

Трети семестър

Упражнение № 1 – 2 часа. Работа в екип. Минало свършено време на глагола. Образуване на положителна и отрицателна форма. Диалози.

Упражнение № 2 – 2 часа. Животът на медиците. Употреба на минало свършено време в наративни текстове и диалози на медицинска тематика.

Упражнение № 3 – 2 часа. УМБАЛ „Св. Георги“ – Пловдив. Сегашно време на глагола – разширение. Съвместна употреба на глаголните времена. Изграждане на диалог.

Упражнение № 4 – 2 часа. В болницата. Болничен персонал. Лексика за болнични отделения, дейности на медицинската сестра, медицински изследвания. Изграждане на диалог в клинична среда.

Упражнение № 5 – 2 часа. Медицински специалисти и специалности. Съществително име – преговор.

Упражнение № 6 – 2 часа. Симптоми и болка. Степени и локализация. Лексика за описание на симптоми – видове. Прилагателно име – преговор. Минало свършено деятелно причастие.

Упражнение № 7 – 2 часа. Постъпване в болница. Събиране на анамнеза. Описание на болка. Вид на глагола. Бъдеще време – преговор с разширение.

Упражнение № 8 – 2 часа. Медицинско оборудване и инструменти. Минало неопределено време – образуване и значение.

Упражнение № 9 – 2 часа. Наблюдение на пациента. Причастия – сегашно деятелно и минало страдателно причастие. Употреба.

Упражнение № 10 – 2 часа. Здравословен начин на живот. Профилактика и здравни навици. Структури за указания. Синоними и антоними.

Упражнение № 11 – 2 часа. Сътрудничество между лекар и медицинска сестра. Ситуационни задачи. Межкултурна комуникация.

Упражнение № 12 – 2 часа. Преговор, обобщение.

Упражнение № 13 – 2 часа. Подготовка за семестриален тест.

Упражнение № 14 – 2 часа. Семестриален тест.

Упражнение № 15 – 2 часа. Анализ на теста.

Четвърти семестър

Упражнение № 16 – 2 часа. Човешкото тяло – части, органи, кухни. Повторение и обобщение.

Упражнение № 17 – 2 часа. Органи и системи. Образуване на съществителни и прилагателни имена. Фонетични промени. Структури за изразяване на строеж, състав, разположение.

Упражнение № 18 – 2 часа. Сестринство / Сестрински грижи. Даване на инструкции. Обяснение на процедура. Свършен и несвършен вид на глагола – употреба.

Упражнение № 19 – 2 часа. Разговор за предходни заболявания. Кратка анамнеза. Минало неопределено време – упражнения.

Упражнение № 20 – 2 часа. Измерване на жизнени показатели – кръвно налягане, температура, пулс. Глаголи от трите спрежения. Упражнения в сегашно, минало свършено и минало неопределено време.

Упражнение № 21 – 2 часа. Клинична среда. Безлични конструкции с винителни и дателни форми на личните местоимения.

Упражнения № 22 – 2 часа. Изграждане на медицински диалози в мултикултурна среда. Межкултурна комуникация в медицинската практика.

Упражнения № 23 – 2 часа. Медицинска документация. Основни формуляри. Попълване. Отлаголни съществителни имена.

Упражнение № 24 – 2 часа. Работа по казуси. Комуникативни стратегии при работа с пациенти от различни култури.

Упражнение № 25 – 2 часа. Ситуационни задачи – ориентация в болница. Предлози – преговор. Хигиена и безопасност в болницата. Отлаголни съществителни имена.

Упражнение № 26 – 2 часа. Здравословен начин на живот и профилактика. Императивни форми – преговор с разширение.

Упражнение № 27 – 2 часа. Преговор и обобщение. Подготовка за семестриален тест.

Упражнение № 28 – 2 часа. Семестриален тест

Упражнение № 29 – 2 часа. Анализ на грешки от семестриалния тест.

Упражнение № 30 – 2 часа. Подготовка за изпит.

3. Предпоставки

Адаптация в българска езикова среда – студентите трябва да овладеят и да надграждат основни знания и умения за общуване на български език в сферата на всекидневния живот и по време на клиничната практика.

4. Академични ресурси

Дисциплината се води от хабилитирани преподаватели; преподаватели – доктори по специалността и магистри с педагогическа правоспособност.

5. Материални ресурси

Оборудвани кабинети с аудио-визуална техника. Учебници и учебни помагала.

6. Лекционно обучение – няма.

7. Лабораторни упражнения – не се провеждат при обучението по български език.

8. Семинарни упражнения

Провеждат се в стандартни групи. Включени са занятия за усвояване на нови знания, упражнения за четирите основни езикови умения – говорене, слушане, четене и писане, обобщение и преговор. Поставят се индивидуални и екипни задачи. Усвоените знания се проверяват с устни изпитвания и тестове.

9. Информационни ресурси. Основна литература. Сайтове

Дечев, Иван, Андония Куцарова, Антоанета Краевска, Мая Андонова. Български език за чужденци. Специализиран учебник за медици, Пловдив, 2017.

Димитрова, М. и колектив. Учебник – Специализиран български език за чуждестранни студенти, Пловдив, 2019.

Димитрова, М. и колектив. Български език за чужденци. Учебник – първа и втора част, Пловдив, 2018.

Д. Желязкова, М. Мулешкова и Бл. Айвазов. Български език за чужденци /специализиран български език за медицински сестри/- /разработка/, 2026.

Павлова, А. Справочник за българския глаголен вид, Пловдив, 2019.

Петрова, С. Учете български език – първо ниво, София, 2004.

Електронни ресурси, свързани с преподаването на български език на чужденци

10. Контролни работи

Текущият контрол се провежда чрез семестриални тестове и контролни задания. На студентите се предоставя своевременно информация и се разясняват резултатите от контрола с цел подпомагане на по-нататъшната им подготовка.

11. Самостоятелна работа и ангажираност на студента

Поставяне на индивидуални или групови задачи на студентите. Предоставят се и обучителни тестове, вкл. on line, за самостоятелна работа и упражнения.

12. Сътрудничество между студентите и преподавателския екип

Студентите имат осигурени часове за консултации и осигурена обратна връзка с преподавателя. Има възможности за извънаудиторна заетост.

Провеждане на иновативни уроци извън учебните зали.

13. Изпити

Писмен и устен изпит (в края на третата академична година). Допускане до устен изпит – след успешно положен писмен изпит.

14. Стандарти за оценяване

- **Отличен (6)** – задълбочено овладени ключови и допълнителни знания и умения в четирите компонента на езиковото обучение; употреба на българския език за общи и медицински цели, умения за решаване на сложни езикови задачи и изграждане на текстови структури.
- **Мн. добър (5)** – много добре овладени ключови и допълнителни знания и умения в четирите компонента на езиковото обучение; употреба на българския език за общи и медицински цели, умения за решаване на сложни езикови задачи и изграждане на текстови структури.
- **Добър (4)** – добре овладени ключови и допълнителни знания и умения в четирите компонента на езиковото обучение; употреба на българския език за общи и медицински цели, умения за решаване на езикови задачи и изграждане на текстови структури.
- **Среден (3)** – придобити ключови знания и основни умения в четирите компонента на обучението по български език за общи и медицински цели.
- **Слаб (2)** – не отговаря на нито едно от изискванията по-горе.

Стандартите за оценяване са съобразени с Общата европейска езикова рамка в компонентите: слушане, четене, писане и говорене.

15. Формиране на крайната оценка

Семестриална оценка

a – за първи семестър

b – за втори семестър

c – за трети семестър

d – за четвърти семестър

a = 0,5. a1 + 0,5. a2 (a1) текущ контрол, (a2) семестриален тест
b = 0,5. b1 + 0,5. b2 (b1) текущ контрол, (b2) семестриален тест
c = 0,5. c1 + 0,5. c2 (c1) текущ контрол, (c2) семестриален тест
d = 0,5. d1 + 0,5. d2 (d1) текущ контрол, (d2) семестриален тест

Годишна оценка

A – за първата академична година

B – за втората академична година

A = 0,5. a + 0,5. b

B = 0,5. c + 0,5. d

Оценка от изпита (J)

J = 0,5. j1 + 0,5. j2 (j1) писмен изпит, (j2) устен изпит

Финална оценка

F = 0,7. J + 0,15. A + 0,15. B